

Valtioneuvoston asetus

raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden ja imettävien työntekijöiden suojelemisesta työssä vaaraa aiheuttavilta tekijöiltä

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään työturvallisuuslain (738/2002) 11 §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 222/2023:

1 §

Vaarojen selvittäminen ja arviointi

Työnantajan on selvitettävä ja tunnistettava työssä käytettävien ja esiintyvien tässä asetuksessa tarkoitettujen tekijöiden aiheuttamat vaarat sekä arvioitava niiden merkitys raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden ja imettävien työntekijöiden turvallisuudelle, terveydelle, raskaudelle ja imetykselle (*riskin arviointi*). Arvioinnissa on otettava huomioon vaaraa aiheuttaville tekijöille altistumisen luonne, määrä ja kesto.

Työterveyshuollon asiantuntijoiden ja ammattihenkilöiden käytöstä, työterveyshuollon sisällöstä, työpaikkaselvityksestä ja terveystarkastuksista säädetään työterveyshuoltolaissa (1383/2001).

2 §

Vaaraa aiheuttavat tekijät

Työnantajan on otettava riskin arvioinnissa huomioon ainakin:

1) sellaisten kemiallisten aineiden ja seosten käyttö, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville tai imettäville työntekijöille taikka raskaudelle tai imetykselle ja jotka täyttävät aineiden ja seosten luokitukselta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/ETY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaiset luokituskriteerit yhdessä tai useammassa seuraavista mainitussa asetuksessa tarkoitetuista vaaraluokista tai vaarakategorioista ja joita koskee yksi tai useampi seuraavista mainitun asetuksen mukaisista vaaralausekkeista:

- a) sukusolujen perimää vaurioittava, kategoria 1A, 1B tai 2 (H340, H341);
- b) syöpää aiheuttava, kategoria 1A, 1B tai 2 (H350, H350i, H351);
- c) lisääntymiselle vaarallinen, kategoria 1A, 1B tai 2 tai lisäkategoria ”vaikutukset imetykseen tai imetyksen kautta aiheutuvat vaikutukset” (H360, H360D, H360F, H360FD, H360Fd, H360Df, H361, H361d, H361f, H361fd, H362);
- d) elinkohtainen myrkyllisyys kerta-altistumisessa tai toistuvassa altistumisessa, kategoria 1 tai 2 (H370, H371, H372, H373);

2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut kemialliset tekijät, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville tai imettäville työntekijöille taikka raskaudelle tai imetykselle ja joita ovat ainakin:

- a) anestesiakaasut;
- b) elohopea ja sen yhdisteet;
- c) hiilimonoksidi;
- d) orgaaniset liuotinaineet;

- e) sytostaattiset lääkkeet;
- f) estrogeenit ja progestiinit ja muut synteettiset hormonit sekä hormonien vastavaikuttajat;
- g) mangaani;
- h) alumiini;
- i) hitsaushuurut;
- j) ympäristön tupakansavu;
- k) sellaiset kemialliset tekijät, joiden tiedetään olevan vaarallisia ja jotka voivat imeytyä ihon läpi;

l) syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat työmenetelmät, joita tarkoitetaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat työmenetelmät, joita tarkoitetaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen (113/2024) liitteessä I;

3) biologiset tekijät ja niiden vaatimat hoitotoimenpiteet, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville tai raskaudelle, jos työntekijällä ei ole näille tekijöille riittävää immuniteettisuoja, ja tekijät, jotka kuuluvat työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuvilta vaaroilta annetun valtioneuvoston asetuksen (933/2017) 3 §:ssä tarkoitettuun ryhmään 2—4 tai on luokiteltu mainitun asetuksen 4 §:n nojalla johonkin mainituista ryhmistä ja joita ovat ainakin:

- a) hepatiittivirukset;
- b) herpesvirukset;
- c) HI-virukset;
- d) listeriabakteeri;
- e) sytomegalovirus;
- f) toksoplasma;
- g) vesirokkovirus;
- h) vihuriokkovirus;
- i) parvorokkovirus;

4) fyysikaaliset ja fyysiset tekijät, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville tai äskettäin synnyttäneille työntekijöille taikka raskaudelle ja joita ovat ainakin:

- a) melu;
- b) ionisoiva säteily;
- c) ionisoimaton säteily;
- d) äärimmäinen kylmyys ja kuumuus;
- e) iskut, värinä ja liike;
- f) taakkojen käsittely;

g) liikkeet ja asennot, liikkuminen, henkinen ja fyysinen väsymys sekä muut työntekijän toimintaan liittyvät fyysiset rasitukset;

5) työolosuhteet, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville, äskettäin synnyttäneille tai imettäville työntekijöille taikka raskaudelle tai imetykselle ja joita ovat ainakin:

- a) maanalainen kaivostyö;
- b) yötyö;
- c) savu- ja kemikaalisukellus;
- d) vedenalainen laitesukellus ja työskentely korkeassa ylipaineessa.

3 §

Tiedottaminen

Työnantajan on tiedotettava työntekijöille riskin arvioinnin tuloksista sekä sen johdosta toteutettavista yleisistä toimenpiteistä. Työnantajan on erityisesti tiedotettava työntekijöille työssä käytettävistä tai esiintyvistä tekijöistä, jotka voivat aiheuttaa erityistä vaaraa raskaana

olevien, äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuudelle, terveydelle, raskaudelle tai imetykselle.

Työnantajan on muistutettava 1 momentissa tarkoitetuille tekijöille altistavaa työtä tekeviä työntekijöitä siitä, että raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden ja imettävien työntekijöiden on tärkeää ilmoittaa tilastaan työnantajalle.

4 §

Yksilölliset toimenpiteet

Työnantajan on saatuaan tietää, että työntekijä on raskaana, äskettäin synnyttänyt tai imettävä, ryhdyttävä riskin arvioinnin perusteella tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän erityiselle vaaralle altistumisen ehkäisemiseksi ja estämiseksi.

Työnantajan on rajoitettava työntekijän altistuminen erityistä vaaraa aiheuttavalle tekijälle työolosuhteita tai työaikoja väliaikaisesti muuttamalla niin vähäiseksi, ettei se aiheuta riskiä tämän turvallisuudelle, terveydelle, raskaudelle tai imetykselle.

Jos riskin poistaminen altistumista vähentämällä ei ole teknisesti mahdollista tai se ei ole kohtuudella toteutettavissa, työnantajan on pyrittävä siirtämään työntekijä muihin tälle sopiviin tehtäviin ottaen huomioon tämän ammattitaito ja kokemus.

Työnantajan on pyrittävä järjestämään raskaana olevalle tai äskettäin synnyttäneelle työntekijälle mahdollisuus siirtyä päivätyöhön, jos asiassa esitetyn työpaikan työterveyshuoltoa toteuttavan lääkärin taikka työntekijän työolosuhteet tuntevan muun lääkärin lausunnon mukaan työtyöstä aiheutuu riski työntekijän turvallisuudelle, terveydelle taikka raskaudelle.

Työnantajan on otettava tarpeellisia toimenpiteitä toteuttaessaan huomioon, että riski raskaana olevan tai imettävän työntekijän turvallisuudelle, terveydelle, raskaudelle tai imetykselle on aina olemassa työssä, jossa työntekijä altistuu lyijylle tai sen yhdisteille niin, että niitä voi päätyä hänen kehoonsa. Lisäksi riski raskaana olevan työntekijän turvallisuudelle, terveydelle tai raskaudelle on aina olemassa työssä, joka edellyttää savu- tai kemikaalisukellusta, vedenalaista laitesukellusta tai työskentelyä korkeassa ylipaineessa.

5 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 5 päivänä huhtikuuta 2024.

Tällä asetuksella kumotaan lisääntymisterveydelle työssä vaaraa aiheuttavista tekijöistä ja vaaran torjunnasta annettu valtioneuvoston asetus (603/2015).

Helsingissä 27.3.2024

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

Hallitussihteeri Noora Pajukoski